

подиръ смъртта му да се съборятъ старитѣ килии и неговата спалня и вмѣсто тѣхъ да се въздигне малъкъ красивъ храмъ. Това бѣ сторено, обаче поради нездравия брѣгъ на дола или поради земетръсъ църквата-паметникъ се съборила и днесъ стърчатъ зидоветѣ.

Съборътъ на Св. Илия. — Всѣка година на 20 юлий (2 августъ) Илинденъ се празднува храма на манастира „Св. Илия“. Отъ всички околни села и градове се събираше народътъ. Търновци, горнеорѣховци, еленчани, въ безкрайна верига фйтони, брички, кола се точеха съ пълни товари стока. На широката поляна предъ главната порта се нареждаха редица сергии и така се образуваше обширенъ пазаръ. Стоката се излагаше, чуваха се на продавачитѣ високиѣ викове и ревътъ на животни оглушаваше околността. Паритѣ се сипѣха като изъ ржавъ. Казани съ ястия врѣха въ готварницата на манастира. Службата въ църквата се продължаваше цѣль день и цѣла нощъ. Свободниятъ народъ следъ службата излѣзваше и насѣдваше по зеления широкъ дворъ. Предъ църковнитѣ врата стояха монаси и записваха поменици или дарители. Надвечеръ се отваряше готварницата, отъ която се разнасѣха на дарителитѣ много вкусни манастирски гостби. Отвънъ на широката поляна отдѣлно отъ пазаря свирѣха гайди, цигулки, свирки и младитѣ отъ всички села въ пълна народна премѣна засмѣни тропаха. Сборътъ се разпрѣсваше едва презъ нощта.

Смѣткитѣ на манастира.

Въ лѣтописната книга, съ кожена подвързия, се намиратъ смѣткитѣ, откакъ х. Софроний поелъ игуменството на манастира „Св. Илия“—отъ 1841 г. до 11/XI. 1868 г. Тукъ е изложено всичко, което строилъ усърдниятъ игуменъ (църква, сгради, други помѣщения, украси и т. н.). Тѣзи смѣтки сж интересни отъ нѣколко страни: 1) Съ какви цели е работилъ игумена, 2) какви срѣдства е събралъ и отъ кжде, 3) духовниятъ обсегъ на манастира въ Търновския окржгъ и 4) начинътъ, по който е изпълнявалъ строителната работа ржководителътъ на манастира съ своя съветъ. За цельта въ 1868 г. била съставена Провѣрителна комисиия, начело на която застаналъ популярниятъ тогава учителъ въ Търново *Никола Златарски*.

Тукъ правимъ отъ работата на комисията краткъ сжщественъ изводъ.

„По подбужданието на манастирското братство съ одобрението на кожухарския еснафъ въ Търново и на епитропитѣ отъ околнитѣ села и съ благословението на привременното при Градската търновска община духовенство, състави се настоящия кодикъ (протоколъ) за манастира „Св.